

DOGFENNAU SY'N MYND GYDA'R BIL
Caiff Nodiadau Esboniadol a Memorandwm Esboniadol eu hargraffu ar wahân.

Bil Etholiadau Cymru (Coronafeirws)

[FEL Y'I CYFLWYNWYD]

CYNNWYS

Prif ddarpariaethau

- 1 Etholiad 2021
- 2 Cymhwyso darpariaethau Deddf Llywodraeth Cymru 2006
- 3 Diddymu'r Senedd gyfredol
- 4 Dyddiad y cyfarfod cyntaf ar ôl etholiad 2021
- 5 Pŵer i ohirio etholiad 2021 am hyd at 6 mis
- 6 Pŵer pellach i amrywio dyddiad etholiad 2021
- 7 Pŵer i ohirio is-etholiadau'r Senedd
- 8 Pŵer i ohirio is-etholiadau awdurdodau lleol

Atodol

- 9 Effaith y Ddeddf hon ar y pŵer presennol i wneud darpariaeth ynghylch etholiadau
- 10 Addasu Gorchymyn 2007

Cyffredinol

- 11 Dehongli
- 12 Pŵer i wneud darpariaeth ganlyniadol a darpariaeth drosiannol etc.
- 13 Dod i rym
- 14 Enw byr

Bil Etholiadau Cymru (Coronafeirws)

[FEL Y'I CYFLWYNWYD]

Deddf Senedd Cymru i ddarparu i fesurau sy'n ymwneud â diogelu rhag y coronafeirws fod yn gymwys i etholiadau Senedd Cymru ac etholiadau llywodraeth leol.

Gan ei fod wedi ei basio gan Senedd Cymru ac wedi derbyn cydsyniad Ei Mawrhydi, deddfir fel a ganlyn:

5

Prif ddarpariaethau

1 Etholiad 2021

Yn y Ddeddf hon, ystyr "etholiad 2021" yw'r etholiad cyffredinol arferol i fod yn Aelod o'r Senedd y bwriedir i'r pŵl ar ei gyfer gael ei gynnal yn 2021.

2 Cymhwyso darpariaethau Deddf Llywodraeth Cymru 2006

10

(1) Nid yw is-adrannau (2) i (4) o adran 3 o Ddeddf 2006 (diddymu Senedd Cymru cyn etholiad cyffredinol arferol a dyddiad y cyfarfod cyntaf ar ôl yr etholiad) yn gymwys i etholiad 2021.

(2) Mae adran 3(1) o Ddeddf 2006 (y diwrnod y cynhelir y pŵl mewn etholiad cyffredinol arferol) yn cael effaith yn ddarostyngedig i ddarpariaethau adran 5.

15

(3) Nid yw adran 4(2)(c) o Ddeddf 2006 (y cyfnod y mae rhaid i Senedd Cymru gyfarfod ynddo pan fo diwrnod y pŵl wedi ei amrywio drwy broclamaswng) yn gymwys i etholiad 2021.

(4) Mae adran 10 o Ddeddf 2006 (seddi etholaethol gwag) yn cael effaith yn ddarostyngedig i ddarpariaethau adran 7.

20

3 Diddymu'r Senedd gyfredol

(1) At ddiben cynnal y pŵl ar gyfer etholiad 2021, diddymir Senedd Cymru ar 29 Ebrill 2021, oni bai –

(a) bod y Llywydd yn arfer y pŵer a roddir gan adran 5 (pŵer i ohirio etholiad 2021 am hyd at 6 mis), neu

25

(b) bod Ei Mawrhydi yn diddymu Senedd Cymru cyn y diwrnod hwnnw drwy broclamaswng o dan adran 4(2) o Ddeddf 2006 (pŵer i amrywio dyddiad etholiad cyffredinol arferol y Senedd).

(2) Os yw'r Llywydd yn arfer y pŵer a roddir gan adran 5, diddymir Senedd Cymru ar ddechrau'r cyfnod o 7 niwrnod sy'n dod i ben yn union cyn y diwrnod a bennir ar gyfer cynnal y pŵl, oni bai bod is-adran (3) yn gymwys.

30

(3) Mae'r is-adran hon yn gymwys pan fo'r Llywydd, cyn y diwrnod y bwriedir diddymu Senedd Cymru yn unol ag is-adran (2), yn arfer y pŵer a roddir gan adran 5 eto (ac, yn unol â hynny, mae is-adran (2) yn gymwys i'r arfer hwnnw o'r pŵer yn ei dro).

4 Dyddiad y cyfarfod cyntaf ar ôl etholiad 2021

Rhaid i Senedd Cymru gyfarfod o fewn y cyfnod o 21 o ddiwrnodau sy'n dechrau yn union ar ôl y diwrnod y cynhelir y pŵl ar gyfer etholiad 2021.

5 Pŵer i ohirio etholiad 2021 am hyd at 6 mis

- 5 (1) Caiff Prif Weinidog Cymru ("y Prif Weinidog") gynnig i'r Llywydd fod y pŵl ar gyfer etholiad 2021 yn cael ei ohirio os yw'r Prif Weinidog, am reswm sy'n ymwneud â'r coronafeirws, yn ystyried ei bod yn angenrheidiol neu'n briodol gwneud hynny.
- (2) Yn dilyn cynnig gan y Prif Weinidog, caiff y Llywydd bennu diwrnod ar gyfer cynnal y pŵl ar gyfer etholiad 2021 –
- 10 (a) os yw Senedd Cymru yn cymeradwyo'r diwrnod sydd i'w bennu drwy benderfyniad sy'n cael ei basio drwy bleidlais nad yw nifer Aelodau'r Senedd sy'n pleidleisio o'i blaid yn llai na dwy ran o dair o gyfanswm nifer seddi'r Senedd, a
- (b) os nad yw Senedd Cymru wedi ei diddymu.
- (3) Wrth bennu diwrnod ar gyfer cynnal y pŵl –
- 15 (a) rhaid i'r Llywydd bennu diwrnod sef y diwrnod cynharaf y mae'r Llywydd yn ystyried ei fod yn rhesymol ymarferol;
- (b) ni chaiff y Llywydd bennu diwrnod sydd ar ôl 5 Tachwedd 2021.
- (4) Cyn gynted ag y bo'n rhesymol ymarferol ar ôl pennu diwrnod ar gyfer cynnal y pŵl, rhaid i'r Llywydd osod gerbron Senedd Cymru ddatganiad –
- 20 (a) o'r diwrnod a bennwyd ar gyfer cynnal y pŵl, a
- (b) o'r rheswm dros arfer y pŵer i bennu diwrnod.
- (5) Rhaid i'r Comisiwn Etholiadol ddarparu cyngor mewn perthynas â gohirio pŵl os yw'r Llywydd neu'r Prif Weinidog yn gofyn iddo wneud hynny.
- (6) Caniateir i'r pwerau yn is-adrannau (1) a (2) gael eu harfer fwy nag unwaith.
- 25 (7) Nid oes dim byd yn yr adran hon sy'n cyfyngu ar y pŵer yn adran 4 o Ddeddf 2006 i amrywio dyddiad etholiad cyffredinol arferol i fod yn Aelod o'r Senedd.

6 Pŵer pellach i amrywio dyddiad etholiad 2021

- (1) Mae'r adran hon yn gymwys os pennir y diwrnod ar gyfer cynnal pŵl etholiad 2021 o dan adran 5.
- 30 (2) Caiff y Llywydd gynnig, ar gyfer cynnal y pŵl, ddiwrnod nad yw'n fwy nag un mis yn gynharach, nac yn fwy nag un mis yn ddiweddarach, na'r diwrnod a bennir o dan adran 5.
- (3) Ni chaniateir i'r pŵer o dan is-adran (2) gael ei arfer er mwyn cynnig dyddiad ar ôl 5 Tachwedd 2021.
- 35 (4) Os yw'r Llywydd yn cynnig diwrnod o dan is-adran (2), caiff Ei Mawrhydi drwy broclamsiwn o dan y Sêl Gymreig –
- (a) diddymu Senedd Cymru;
- (b) ei gwneud yn ofynnol i'r pŵl yn yr etholiad gael ei gynnal ar y diwrnod a gynigiwyd.

7 Pŵer i ohirio is-etholiadau'r Senedd

- (1) Mae'r adran hon yn gymwys ar ôl 6 Mai 2021 pan fo etholiad i'w gynnal o dan adran 10 o Ddeddf 2006 i lenwi sedd wag aelod etholaethol ("is-etholiad i'r Senedd").
- (2) Caiff y Llywydd bennu dyddiad ar gyfer cynnal y pŵl ar gyfer is-etholiad i'r Senedd sydd y tu allan i'r cyfnod sy'n ofynnol o dan adran 10(5) neu (6) o Ddeddf 2006.
- (3) Wrth bennu diwrnod o dan is-adran (2), rhaid i'r Llywydd bennu diwrnod sef y diwrnod cynharaf y mae'r Llywydd yn ystyried ei fod yn rhesymol ymarferol.
- (4) O ran y pŵer o dan is-adran (2) –
 - (a) caniateir iddo gael ei arfer fwy nag unwaith, a
 - (b) ni chaniateir iddo gael ei arfer er mwyn pennu dyddiad ar ôl 5 Tachwedd 2021.
- (5) Cyn arfer y pŵer o dan is-adran (2), rhaid i'r Llywydd ymgynghori â Gweinidogion Cymru.

8 Pŵer i ohirio is-etholiadau awdurdodau lleol

- (1) Caiff Gweinidogion Cymru, drwy reoliadau a wneir drwy offeryn statudol, ddarparu –
 - (a) bod y pŵl ar gyfer is-etholiad awdurdod lleol i'w gynnal ar ddyddiad, neu o fewn cyfnod, a bennir yn y rheoliadau;
 - (b) bod y pŵl ar gyfer is-etholiad awdurdod lleol y byddai'n ofynnol ei gynnal fel arall ar ddyddiad sy'n dod o fewn cyfnod a bennir yn y rheoliadau i'w gynnal yn lle hynny ar ddyddiad diweddarach, neu o fewn cyfnod arall, a bennir yn y rheoliadau.
- (2) Yn yr adran hon, ystyr "is-etholiad awdurdod lleol" yw etholiad –
 - (a) pan fo dyddiad y pŵl ar gyfer yr etholiad yn dod o fewn y cyfnod sy'n dechrau â 6 Mai 2021 ac sy'n dod i ben â 5 Tachwedd 2021, a
 - (b) pan fo'n etholiad i lenwi swydd cynghorydd sy'n digwydd dod yn wag mewn cyngor sir, cyngor bwrdeistref sirol neu gyngor cymuned yng Nghymru.
- (3) Ni chaiff rheoliadau o dan is-adran (1) bennu –
 - (a) dyddiad ar ôl 5 Tachwedd 2021, neu
 - (b) cyfnod sy'n dod i ben ar ôl 5 Tachwedd 2021.
- (4) Caniateir i'r pŵer i wneud rheoliadau o dan is-adran (1) gael ei arfer fwy nag unwaith mewn cysylltiad ag unrhyw is-etholiad awdurdod lleol.
- (5) Caiff rheoliadau o dan is-adran (1) wneud darpariaeth drwy gyfeirio at is-etholiadau awdurdodau lleol o ddisgrifiad a bennir yn y rheoliadau (er enghraifft, drwy gyfeirio at natur, dyddiad neu leoliad yr etholiadau).
- (6) Mae'r pŵer i wneud rheoliadau o dan is-adran (1) yn cynnwys y pŵer i ddiwygio, addasu, diddymu neu ddirymu unrhyw ddeddfiad.
- (7) Mae offeryn statudol sy'n cynnwys rheoliadau o dan is-adran (1) yn ddarostyngedig i'w diddymu yn unol â phenderfyniad gan Senedd Cymru.

*Atodol***9 Effaith y Ddeddf hon ar y pŵer presennol i wneud darpariaeth ynghylch etholiadau**

Nid yw'r Ddeddf hon yn effeithio ar bŵer Gweinidogion Cymru i wneud gorchymyn o dan adran 13 o Ddeddf 2006.

5 10 Addasu Gorchymyn 2007

- (1) Mae Gorchymyn 2007 wedi ei addasu mewn perthynas ag etholiad 2021 fel a ganlyn.
- (2) Mae erthygl 2(1) (dehongli) yn cael effaith fel pe bai'n cynnwys y diffiniad o "coronavirus" a roddir gan adran 11.
- (3) Yn erthygl 84(2)(b) (amseru o ran pryd y mae person yn dod yn ymgeisydd mewn perthynas ag etholiad cyffredinol i'r Senedd) yn cael effaith –

(a) fel pe bai "the ordinary general election for membership of Senedd Cymru the poll for which is, on the day on which this provision comes into force, due to be held on 6 May 2021" wedi ei roi yn lle "any subsequent Assembly election";

(b) ym mharagraff (i), fel pe bai'r canlynol wedi ei roi yn lle is-baragraff (aa) –

“(aa) which is 21 days before 6 May 2021, computed in accordance with rule 2 of the rules set out in Schedule 5;”.

- (4) Yn Atodlen 1, mae paragraff 7 (y dyddiad cau ar gyfer ceisiadau am bleidleisio absennol yn etholiadau'r Senedd) yn cael effaith –

(a) fel pe bai'r canlynol wedi ei fewnosod yn is-baragraff (3) ar ôl paragraff (aa) –

“(ab) on grounds that –

(i) the applicant's circumstances on the date of the poll will be or are likely to be such that the applicant could not reasonably be expected to vote in person at the polling station allotted or likely to be allotted to the applicant under this Order as a result of the need to comply with an enactment relating to coronavirus or to follow guidance relating to coronavirus issued by the Welsh Ministers, and

(ii) the applicant became aware of the grounds after 5 pm on the sixth day before the date of the poll at the election for which it is made;”;

(b) fel pe bai "Subject to sub-paragraph (5AA), the" wedi ei roi yn lle "The" yn is-baragraff (5);

(c) fel pe bai'r canlynol wedi ei fewnosod ar ôl is-baragraff (5) –

“(5AA) Where –

(a) an application under article 8(5)(a) by an elector to be removed from the record kept under article 8(3);

(b) an application under article 12(10)(a) by a proxy to be removed from the record kept under article 12(6); and

(c) a notice under article 11(9) by an elector of the cancellation of a proxy's appointment,

is made on the grounds set out in sub-paragraph (5AB) the application or notice shall be disregarded if it is received after 5 pm on the day of the poll at the election for which it is made.

(5AB) The grounds are that—

(a) the application or notice is made as a result of the need to comply with an enactment relating to coronavirus or to follow guidance relating to coronavirus issued by the Welsh Ministers, and

(b) the elector or proxy became aware of the grounds after 5 pm on the eleventh day before the date of the poll at the election for which it is made."

(5) Yn Atodlen 5 (rheolau etholiadau'r Senedd)—

(a) mae rheol 1(1) (yr amserlen ar gyfer cynnal trafodion mewn etholiad i'r Senedd), yn y tabl, yn y golofn â'r pennawd "Time", mae'r cofnod sy'n cyfateb i'r cofnod "Delivery of nomination papers." yn cael effaith—

(i) fel pe bai "9" wedi ei roi yn lle'r cyfeiriad at "10";

(ii) fel pe bai "5" wedi ei roi yn lle'r cyfeiriad at "4".

(b) mae rheol 4 (enwebu ymgeiswyr mewn etholiad etholaeth i'r Senedd) yn cael effaith fel pe bai'r canlynol wedi ei fewnosod ar ôl paragraff (1)—

"(1A) The constituency nomination paper may also be delivered on the candidate's behalf by a person authorised by the candidate for the purpose if the candidate has given the person's name and address to the returning officer in writing or electronically before or at the time the paper is delivered."

(c) mae rheol 6 (enwebu ymgeiswyr unigol mewn etholiad rhanbarthol i'r Senedd) yn cael effaith fel pe bai'r canlynol wedi ei fewnosod ar ôl paragraff (1)—

"(1A) The individual nomination paper may also be delivered on the candidate's behalf by a person authorised by the candidate for the purpose if the candidate has given the person's name and address to the returning officer in writing or electronically before or at the time the paper is delivered."

(d) mae rheol 9(1) (cydsyniad i enwebu mewn etholiad etholaeth i'r Senedd) yn cael effaith—

(i) fel pe bai is-baragraff (b) wedi ei hepgor;

(ii) fel pe bai'r canlynol wedi ei roi yn lle is-baragraff (c)—

"(c) is delivered at the place for the delivery of nomination papers or is delivered electronically to an electronic address for that purpose; and

(d) is delivered within the time specified for the delivery of the nomination papers.”

(e) mae rheol 9(2) (cydsyniad i enwebu mewn etholiad rhanbarthol i'r Senedd) yn cael effaith –

(i) fel pe bai is-baragraff (b) wedi ei hepgor;

(ii) fel pe bai'r canlynol wedi ei roi yn lle is-baragraff (c) –

“(c) is delivered at the place for the delivery of individual nomination papers or party nomination papers, or is delivered electronically to an electronic address for that purpose; and

(d) is delivered within the time specified for the delivery of the nomination papers.”

Cyffredinol

11 Dehongli

Yn y Ddeddf hon –

ystyr “coronafeirws” (“*coronavirus*”) yw coronafeirws syndrom anadlol aciwt difrifol 2 (SARS-CoV-2);

ystyr “Deddf 2006” (“*the 2006 Act*”) yw Deddf Llywodraeth Cymru 2006 (p. 32);

mae i “etholiad 2021” (“*the 2021 election*”) yr ystyr a roddir gan adran 1;

ystyr “Gorchymyn 2007” (“*the 2007 Order*”) yw Gorchymyn Cynulliad Cenedlaethol Cymru (Cynrychiolaeth y Bobl) 2007 (O.S. 2007/236);

ystyr “y Llywydd” yw Llywydd Senedd Cymru.

12 Pŵer i wneud darpariaeth ganlyniadol a darpariaeth drosiannol etc.

(1) Os yw Gweinidogion Cymru yn ystyried ei bod yn angenrheidiol neu'n briodol at ddibenion unrhyw ddarpariaeth yn y Ddeddf hon neu a wneir oddi tani, o ganlyniad i unrhyw ddarpariaeth ynddi neu a wneir oddi tani, neu er mwyn rhoi effaith lawn i unrhyw ddarpariaeth ynddi neu a wneir oddi tani, cânt drwy reoliadau a wneir drwy offeryn statudol wneud –

(a) darpariaeth atodol, darpariaeth gysylltiedig neu ddarpariaeth ganlyniadol;

(b) darpariaeth drosiannol, darpariaeth ddarfodol neu ddarpariaeth arbed.

(2) Caiff rheoliadau o dan is-adran (1) –

(a) gwneud darpariaeth ôl-weithredol mewn perthynas ag is-etholiad awdurdod lleol o fewn yr ystyr a roddir gan adran 8(2), gan gynnwys darpariaeth sy'n cael effaith mewn perthynas ag adegau cyn i'r Ddeddf hon ddod i rym;

(b) diwygio, addasu, diddymu neu ddirymu unrhyw ddeddfiad (gan gynnwys darpariaeth sydd wedi ei chynnwys yn y Ddeddf hon);

(c) gwneud darpariaeth wahanol at ddibenion gwahanol neu ar gyfer ardaloedd gwahanol.

(3) Mae offeryn statudol sy'n cynnwys rheoliadau o dan is-adran (1) yn ddarostyngedig i'w ddiddymu yn unol â phenderfyniad gan Senedd Cymru.

13 **Dod i rym**

Daw'r Ddeddf hon i rym drannoeth y diwrnod y caiff y Ddeddf hon y cydsyniad Brenhinol.

14 **Enw byr**

5 Enw byr y Ddeddf hon yw Deddf Etholiadau Cymru (Coronafeirws) 2021.